

Lielākoties mācību līdzekļu iegāde gulst uz skolu pleciem

Izglītības likumā noteikts, kas ir individuālie mācību līdzekļi

Tuvojoties jaunajam mācību gadam, arvien aktuālāks kļūst jautājums par mācību līdzekļu iegādi — kas jāpērk vecākiem, kas jānodrošina izglītības iestādei. Lai izskaustu brīvu interpretāciju, Tiesībsarga birojs izplatījis detalizētu aprakstu. Taču pat neraugoties uz to, joprojām dažas skolas aicinājušas vecākus sagādāt līdzekļus, kas būtu jānodrošina pašai iestādei.

GINTA GRINCĒVIČA

Pēc vecāku sūdzībām precizē sarakstu

“Esam saņēmuši vairāku topošo pirmklasnieku vecāku jautājumus, vai ar skolas izsniegtajiem iegādājamo mācību līdzekļu sarakstiem viss ir kārtībā un vai tiesībsarga pagājušā gada sniegtais detalizētais skaidrojums ir derīgs arī šogad. Šajos iesniegumos redzams, ka skolas vēlas pārlīgt uz vecāku maciņiem, to kas būtu jānodrošina pašām. Ceru, ka tie ir atsevišķi izņēmumi, nevis atgriešanās pie vecās prakses,” uzsvēr Tiesībsarga biroja Bērnu tiesību nodaļas vadītāja Laila Grāverē. Šādos gadījumos vispirms vecāki aicināti vērsties pie skolas direktora, jo nereti skolotāji mācību līdzekļu sarakstu nesaskaņo ar izglītības iestādes vadītāju. Tomēr pats fakts, ka skolas vecāku ērtībām sagatavo mācību līdzekļu sarakstus, ir vērtējams pozitīvi, jo tas viēš zināmu skaidrību un arī palīdz plānot finanses. Atslēga ir tajā, lai vecākiem nebūtu jāpērk tā lietas, kas patiesībā jānodrošina izglītības iestādei.

Tiesībsargs saņēmis arī Aizkraukles novada vidusskolas izglītotojam vecāku iesniegumu par tiesību pārkāpumu iegūt izglītību bez maksas. Iesniegumam pielikumā pievienots skolas izsniegts mācību līdzekļu saraksts vecākiem, kurā norādīti arī tādi mācību līdzekļi, kas nav uzskatāmi par Izglītības likuma 1. panta 125. punkta “n” apakšpunktā noteiktajiem individuāliem mācību piederumiem.

Pamatoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma noteikto, ka tiesībsargs iesniedz priekšlikumus, kas veicina bērna tiesību ievērošanu, tiesībsargs 16. augustā nosūtīja vēstuli Aizkraukles novada Izglītības pārvaldei, kurā aicināja iesaistīties situācijas risināšanā un uzdot Aizkraukles novada vidusskolai precizēt vecākiem izsniegtos mācību līdzekļu sarakstus atbilstoši Izglītības likumā noteiktajam.

Aizkraukles novada Izglītības pārvalde saņēma Tiesībsarga biroja vēstuli un pieprasīja situācijas skaidrojumu no Aizkraukles novada vidusskolas direktora. Aizkraukles novada vidusskola ir precizējusi mācību līdzekļu sarakstu atbilstoši Izglītības

KAMĒR VECĀKI AR SKOLĀM MĒGINA RAST KOMPROMISU, kas tad jāgādā pašiem un kas izglītības iestādei, mazaizsargātajām ģimenēm no Sociālās palīdzības programmas tiek nodrošināts viss nepieciešamais skolai.

Foto no Latvijas Sarkanā Krusta

bas likumā noteiktajam. Precizētie jaunie saraksti nosūtīti skolēniem un viņu vecākiem. Vēstulē vecākiem Aizkraukles novada vidusskolas administrācija ir atvainojusies par neprecīzā mācību līdzekļu saraksta nosūtīšanu 2024. gada jūnijā.

Iepriekšējos gados dažas izglītības iestādes spekulēja ar terminu “individuālie mācību piederumi” — tas neesot detalizēti atrunāts. Tiesībsarga birojs norāda, ka Izglītības likumā ir precīzs tā skaidrojums, kas stājies spēkā jau 2013. gada 7. augustā.

Atbalsta ar mācību līdzekļiem un pabalstu

Lai palīdzētu uzsākt skolas gaitas trūcīgo, maznodrošināto, kā arī krīzes situācijā nonākušo ģimeņu bērniem, Sabiedrības integrācijas fonds Eiropas Sociālā fonda Plus programmā aicina saņemt mācību piederumu komplektus, kas paredzēti bērniem vecumā no pieciem līdz 16 gadiem. Pieejami divu veidu mācību piederumu komplekti — sākumskolas skolēniem vecumā no pieciem līdz 10 gadiem un pamatskolas skolēniem vecumā no 11 līdz 16 gadiem. Mācību piederumu komplektā sākumskolas skolēniem iekļauta mugursoma, klades, burtnīcas, nošu burtnīca, zīmēšanas papīrs, aplikācijas papīrs, kartons, pildspalvas, zīmuli, flomāsteri, dzēšgumijas, ota, šķēres, lineāls, lime, akvareļu, guaša krāsas un citi kanaleļas piederumi, savukārt mācību piederumu komplektā pamatskolas skolēniem iekļautas vēl arī citas lietas, kas nepieciešamas šajā vecuma posmā.

Pašvaldība trūcīgajām un mazno-

drošinātajām personām, sākot mācību gadu, nodrošina 50 eiro lielu vienreizēju pabalstu vienam bērnam, ko ģimene var izmantot pēc saviem ieskatiem — sagādājot jaunus apavus, sporta tērpu vai ko citu skolai nepieciešamu. Edvarts Pāvulēns, Aizkraukles novada Sociālā dienesta vadītājs, teic, ka valsts nodrošinātais skolas somu saturs ir pietiekams atvieglojums ģimenēm: “Paralēli fonda nodrošinātajam mācību līdzekļu saturam, ir vairākas nevalstiskās organizācijas, kas palīdz un ziedo nepieciešamo mācību gada sākumam. Atbalsts ir pietiekams — skolēns tiek nodrošināts ar visu nepieciešamo. Varētu domāt par sporta tērpa sagādi, bet tam var izmantot pašvaldības sniegto pabalstu 50 eiro apmērā.”

Visdārgākā — vizuālā māksla

Individuālie mācību piederumi ir standarta nepieciešamās lietas — rūtīņu un līniju burtnīcas, klades, pildspalvas, zīmuli, dzēšgumija, lime un šķēres, kā arī vairāki citi sīkumi. Tāpat vecākiem bērns jānodrošina ar mugursomu, maiņas apaviem un sporta tērpu. Krietni garāks ir uzskaitījums ar lietām, kas mācību vajadzībām jānodrošina skolai — tas ir ne tikai mācību grāmatas un darba burtnīcas, bet arī aplikāciju un akvareļu papīrs, vaska un eļļas kritiņi, guaša krāsas, cirkuļi, transportieris un daudz kas cits. Vislielākās izmaksas ir mācību līdzekļu nodrošināšanā vizuālās mākslas stundām.

MAF
Mediju atbalsta fonds

Sarmīte Kļaviņa, Aizkraukles novada Izglītības pārvaldes vadītāja, stāsta, ka skolas ieraduma dēļ vēl kļūdas, taču kopumā ir ieviesta skaidrība, ko iestādes arī cenšas ievērot. “Izglītības likuma regulējums lielā mērā ir sakārtojis jautājumu par to, kura puse ko nodrošina mācību procesam. Dažos gadījumos joprojām ir minstināšanās, strīdu pamats. Piemēram, rūtīņu un līniju burtnīcu iegāde ir vecāku pārziņā, savukārt nošu burtnīca ir izglītības iestādes kompetencē. Es gan sacītu, ka šobrīd jautājums ir sakārtots, ir skaidri definēts saraksts un valsts ir pateikusi, ka skolām konkrētās lietas ir jāsaģādā. Līdz ar to vecāki šajā ekonomiski sarežģītajā situācijā zināmā mērā tiek pasaudzēti,” sacīja S. Kļaviņa. Aldis Labinskis, Aizkraukles novada vidusskolas direktors, atzīst, ka sanācis vecākus maldināt, vasaras sākumā izdalot neprecīzu pārņemto mācību piederumu sarakstu. Direktors atvainojās par neprecīzo sarakstu. Vecāku iegādātos līdzekļus bērns varēs izmantot. Jāņem vērā, ka skolas nometnē jāņem līdzi, piemēram, cirkuļi, skaitīties iestādes īpašums un bērni tos mājās nest nevarēs. Līdz ar to var gadīties situācija, ka, lai bērns varētu izpildīt mājasdarbu, to tāpat nāksies sagādāt.

Pirmklasniekiem nodrošina visu nepieciešamo

Daudzses pamatskolas audzēkņu vecākiem, gatavojoties jaunajam

Izglītības likuma regulējums lielā mērā ir sakārtojis jautājumu par to, kura puse ko nodrošina mācību procesam. Dažos gadījumos joprojām ir minstināšanās, strīdu pamats. Piemēram, rūtīņu un līniju burtnīcu iegāde ir vecāku pārziņā, savukārt nošu burtnīca ir izglītības iestādes kompetencē.

SARMĪTE KĻAVIŅA,

AIZKRAUKLES NOVADA IZGLĪTĪBAS PĀRVALDES VADĪTĀJA

mācību gadam, ir jāpērk tikai tas, uz ko norāda Tiesībsarga birojs. Tas gan neattiecas uz pirmklasniekiem — pašiem mazākajiem visus mācību līdzekļus, līdz pat līniju un rūtīņu burtnīcām, nodrošina skola. Vecākiem jānopērk tikai mugursoma, penālis un sporta tērps. “Ja kāds vēlas nakt ar savām guašām, to var darīt, bet skola to nodrošina. Tāpat izglītības iestādē ir cirkuļi, lineāli, kalkulatori — viss nepieciešamais matemātikas stundas darbam. Vecāki prasa, kas jāpērk, mēs pakaidrojam, ko nodrošinās skola, bet, ja vecāks vēlas bērnam individuāli savu rīku, tad var pirkt. Dažos gadījumos tas pat ir loģiski, jo tad bērns var uzdevumu pildīt arī mājās. Skolas piederumi lieti noder gadījumos, ja bērns, piemēram, savu lineālu aizmirsis mājās. Vislielāko pateicību parasi saņemam no pirmklasnieku vecākiem. Viņiem tas ir liels atvieglojums, ka skola nodrošina visu mācībām nepieciešamo,” sacīja Simona Puzule, Daudzses pamatskolas direktore.

Daudzses pamatskolas audzēkņu mācību līdzekļu sagādāšanai gadā nepieciešami 5000 eiro. Provi-zoriski 2024./2025. mācību gadā Daudzses pamatskolā mācīsies 85 bērni, no tiem apmēram 14 — pirmklasnieki. Lai gan iestāde priecājas, ka var un cenšas ar pamatlietām audzēkņus nodrošināt, vecāku iesaiste būtu nepieciešama, lai bērni vairāk novērtētu sev sniegto. “Ja skola visu dod, tad bērni nejut vajadzību taupīt un saudzēt lietas. Kas tur liels, ja saplēsis vai pazudis, skola nopirks vēl. Ja vecāki pērk, tad domā, ka tas būtu saudzīgi un atbildīgi pret sagādātajiem mācību līdzekļiem. Mazie bērni mēdz savākt skolas šķēres, pēc tam ir grūti pierādīt, ka tas ir skolai piederošs. Ļāgd jau skolotāji ir iemācījušies iezīmēt, lai iestādes inventāru atpazītu,” pastāstīja direktore. ♦

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par materiāla saturu atbild laikraksts “Staburags”.